

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/27/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120206702
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4120206702.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Y. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, so sídlom Štefánikova tr. 88, Nitra ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky Y. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. X, Q., a otca T. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. X, Q., o návrhu navrhovateľov - starých rodičov T. U., nar. XX.XX.XXXX a G. U., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom D. XXX/X, Q., zastúpených H.. Zuzanou Józovou Boreckou, advokátkou so sídlom Sládkovičova X, Q., na nariadenie neodkladného opatrenia o úpravu styku navrhovateľov s maloletým dieťaťom, o odvolaní navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Q. zo dňa 25. júna 2020 č.k. 24P/135/2020 - 19, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie uznesením zamietol návrh navrhovateľov - starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia na úpravu styku navrhovateľov s maloletým dieťaťom. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (CMP), § 324 ods. 1, § 352 ods. 1, ods. 2, 328 ods. 1 Civilného sporového poriadku (CSP). Uviedol, že v danej veci bola nepochybne osvedčená existencia právneho vzťahu medzi účastníkmi, keď mal. Y. je vnučkou navrhovateľov neodkladného opatrenia - starých rodičov. Poukázal na to, že starí rodičia nemajú priamy zákonný nárok na styk s maloletým dieťaťom. Styk môže upraviť za splnenia dvoch zákonných podmienok a to, že takáto úprava musí byť v záujme dieťaťa a úpravu styku si vyžadujú pomery v rodine. Pri skúmaní požiadavky je potrebné zohľadňovať individuálne okolnosti konkrétnej rodiny. Uviedol, že vo veci samej bude vykonávať dokazovanie, z ktorého vyplynie, aké sú citové väzby medzi starými rodičmi a maloletým dieťaťom a či si pomery v rodine vyžadujú súdnu úpravu styku maloletej so starými rodičmi. Otec maloletej žije v spoločnej domácnosti so starými rodičmi. Podľa vyjadrenia matky je závislý od omamných a psychotropných látok, jeho správanie je nevhodné, správa sa násilne voči matke, maloleté dieťaťa má z neho strach, a keďže sa nedá vylúčiť kontakt otca s dieťaťom v domácnosti starých rodičov, nemusí byť v záujme maloletého dieťaťa upraviť styk dieťa so starými rodičmi. Navyše má maloletá Y. dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, ktorý vyžaduje zvýšenú osobitnú starostlivosť, pravidelné aplikácie inzulínu, meranie glykémie, prevenciu infekčných ochorení. Stav u maloletej je klasifikovaný ako stav dlhodobu nepriaznivý. Dospel k záveru, že všeobecne sa akceptuje potreba dieťa rozvíjať pozitívne rodinné vzťahy aj so širšou rodinnou, s ktorou má dieťa citové väzby. Prioritnými osobami v živote dieťaťa sú rodičia. Preto v danom prípade táto skutočnosť sama o sebe nestačí na úpravu styku starých rodičov s maloletým dieťaťom neodkladným opatrením. Keďže doposiaľ nebolo v konaní osvedčené, že úprava styku starých rodičov s maloletou je v záujme dieťaťa, nie je teda splnená jedna zo zákonných podmienok na úpravu styku blízkej osoby s maloletým dieťaťom. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci úpravy styku starých rodičov a maloletej zamietol.

2. Navrhovatelia podali odvolanie voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), d), f), g) a h) CSP. Namietali, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil, či existuje potreba neodkladnej úpravy styku s maloletou, pretože nevedel v tomto štádiu posúdiť, či úprava je v záujme maloletého dieťaťa a či to vyžadujú pomery v rodine. Vychádzal z nedokázaných tvrdení matky maloletého dieťaťa v konaní vedenom pod sp. zn. 11P/39/2020 bez toho, aby sa ostatní účastníci konania mali možnosť k nim vyjadriť.

2.1. Poukázali na to, že otec maloletej už nežije s nimi v spoločnej domácnosti. V súčasnosti žije v prenajatom byte na O. kde má pre maloletú dcéru zariadenú detskú izbu a maloletá už niekoľkokrát u neho prespala. Dieťa navštevoval aj v dňoch vydaných opatrení spojených s pandemiou COVID 19 v mieste jej bydliska, kde spoločne chodili na prechádzky v blízkom okolí jej bydliska. Vyjadrili pochybnosť k vyjadreniu matky, v ktorom uviedla, že ju syn vyhodil aj s dcérou zo spoločnej domácnosti. Syn im oboznámil, že v marci minulého roka odišla spoločne s dcérou bez jeho vedomia z ich spoločnej domácnosti, pričom jej mal byť pri sťahovaní nápomocný jej nový partner. Neskôr mu odcudzila vyšší finančný obnos, preto mal otec za to, že má výživné uhradené na niekoľko mesiacov. Matka mu napriek tomu z tohto dôvodu dlhšiu dobu bránila v kontakte s dieťaťom.

2.2. Uviedli, že majú vedomosť o tom, že dieťa má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, ktorý si vyžaduje zvýšenú osobitnú starostlivosť a je klasifikovaný ako dlhodobu nepriaznivý. Sú presvedčení, že práve samotná matka má veľký podiel na tomto nepriaznivom stave, pretože neposkytuje dieťaťu vhodnú starostlivosť, hlavne správnym stravovaním, ktoré je popri liečbe inzulínom najdôležitejšou súčasťou liečby.

2.3. Vzhľadom k tomu, že t.č. už otec maloletej nebýva s nimi v spoločnej domácnosti, že v súčasnosti sa s maloletou stretáva, dokonca aj s prespatím a to, že medzi otcom s dieťaťom a starými rodičmi prišlo k vzájomnému kontaktu aspoň na krátky čas, je nepochybné, že dôvody, pre ktoré mal súd obavu upraviť styk so starými rodičmi neodkladným opatrením, netrvajú. Zároveň poukázali na skutočnosť, že aj samotná matka maloletej sa na nich vždy obracala o pomoc, keď mala za to, že sa otec maloletej správa nevhodne a vždy bránili záujmy maloletej. Tvrdili, že ak by sa otec maloletej správal nevhodne pred maloletou, alebo by bol akýkoľvek iný problém, vždy budú chrániť výlučne záujmy maloletej, pred záujmami otca. Namietali, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil, že nie je osvedčené, či úprava styku starých rodičov s maloletou je v záujme dieťaťa, pretože nepochybne tento najlepší záujem vyplýva z čl. V. Zákona o rodine.

2.4. Namietali tiež, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia nikde neuviedol, akým spôsobom, okrem nepreukázaných tvrdení matky v inom konaní, skúmal tento záujem dieťaťa v zmysle zákonných kritérií. Nikde, v celom odôvodnení nie je uvedené, či napr. kolízny opatrovník, ktorý bol ustanovený do konania ako zástupca maloletého prešetroval pomery na stranách účastníkov konania, alebo či vykonal pohovor s maloletou. Tvrdili, že je potrebné v záujme maloletého dieťaťa upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami, pretože to vyžadujú pomery v rodine. Narušenie vzťahov s tak blízkymi osobami, ako sú starí rodičia, prípadne bránenie styku dieťaťa s tými osobami, môže mať negatívny vplyv na stabilitu výchovného prostredia a citový vývoj dieťaťa. Žiadali zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a nariadiť neodkladné opatrenie.

3. Matka maloletej sa vyjadrila k odvolaniu navrhovateľov písomným podaním, v ktorom uviedla, že stretávanie so starými rodičmi prebieha pravidelne. Uviedla, že otec maloletej už nežije v spoločnej domácnosti so starými rodičmi, ale maloletú k nim nosí na obed, večeru alebo na spoločné prechádzky. Maloletá jej vždy povie, čo a s kým robila a čo sa jej páčilo. Tvrdila, že rodičia otca vedia, že je závislý na alkohole a na drogách, čo mu aj oni sami mnohokrát vyčítali. Poukázala na to, že nemala nikdy problém, aby trávili starí rodičia čas s maloletou cez vianočné sviatky alebo v lete. Aj keď otec maloletú odmietol, nemala problém ju dať starým rodičom. V súčasnosti spolu trávia čas a chcú si vyhradiť čas, ktorý trávi maloletá s otcom pre samých seba. Otec maloletej nemá problém počas svojho času tráveného s maloletou prísť za starými rodičmi. Keď prebiehala pandémia, maloletá bola doma a chodieval za ňou na jej trvalé bydlisko, kde spoločne trávili čas v jej prítomnosti. Stretávanie s otcom prebieha, stretáva sa s rodinou z otcovej strany. Nie je potrebné neodkladné opatrenie. Navrhla, aby neodkladné opatrenie bolo zamietnuté ako neopodstatnené, pretože maloletá sa stretáva s otcom a so svojimi starými rodičmi.

4. Kolízny opatrovník sa vyjadril k odvolaniu navrhovateľov písomným podaním, v ktorom uviedol, že počas práce s rodinnou bolo vykonané šetrenie pomerov v domácnosti matky, vykonané rozhovory s maloletým dieťaťom a vykonané rozhovory s rodičmi maloletého dieťa za účelom zlepšenia komunikácie a vzťahov medzi rodičmi v záujme maloletého dieťaťa. Na spoločnom stretnutí rodičov dňa 19.06.2020 k vzájomnej dohode medzi rodičmi neprišlo. Obaja rodičia prezentovali, že im ide o najlepší záujem maloletého dieťaťa a z tohto dôvodu sa dohodli, že styk otca s dcérou matka umožní a tento sa začne postupne realizovať, nakoľko maloletá Sofia má právo na oboch rodičov. V súčasnosti matka umožňuje otcovi stretávanie sa s dcérou. Stretávanie s dcérou potvrdil aj otec maloletej. Uviedol, že sa presťahoval na novú adresu. Dňa 21.07.2020 uviedol, že v súčasnosti nemá záujem stretávať sa s mal. dcérou, pretože sú vzťahy medzi ním a matkou vážne narušené a z tohto dôvodu nezabezpečí stretávanie sa maloletej so starými rodičmi z otcovej strany. V ten istý deň uviedla matka maloletej, že má vedomosť o tom, že maloletá Y. sa stretáva aj so starými rodičmi z otcovej strany, pretože jej to povedala po stretnutí s otcom. Spoločné stretnutie niekoľkokrát sama navrhla, stretnutie však ostalo neúspešné. Maloletá Y. na otázku, či navštívila za posledné obdobie starých rodičov spolu s otcom, bezprostredne uviedla, že áno. Y. sa s babkou G. a dedkom T. a tiež sa stretla so sestrou otca a jej synom G.. Preto dospel k záveru, že je v záujme maloletého dieťaťa, aby udržiavalo kontakty a vzťah so širšou rodinou, obzvlášť so starými rodičmi. Pretrhnutie puta medzi starými rodičmi a maloletou by mohlo mať v budúcnosti negatívny vplyv na jej zdravý duševný a tiež citový vývin. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol odvolaciemu súdu, aby dočasne upravil styk starých rodičov p. G. U. a p. T. U. s maloletou Y. U..

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, neviazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), neviazaný dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal. Dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho aj správny záver, preto napadnuté uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovatelia - starí rodičia doručili súdu návrh na úpravu styku maloletého dieťaťa s blízkymi osobami a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom uviedli, že rodičia maloletej spolu od marca 2019 nežijú. Do tohto obdobia maloletá starých rodičov pravidelne navštevovala. Od januára 2020 matka zamedzuje styku maloletej so starými rodičmi. Styk im neumožnil ani otec maloletej. V čase podania návrhu otec maloletej žil v spoločnej domácnosti s navrhovateľmi. Súd prvej inštancie návrh starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Na základe odvolania navrhovateľov bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa úpravy styku starých rodičov s maloletou predmetom skúmania odvolacím súdom.

8. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 25 ods. 5 zákona o rodine, Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

11. Blízkou osobou v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka je pritom príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá z nich dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Príbuznými v priamom rade súd pritom priami predkovia a priami potomkovia, teda i starí rodičia.

12. Nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného

rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§185 a nasl. CSP). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. augusta 2010 sp. zn. 3 Cdo 149/2010).

13. V ustanovení § 325 ods. 2 CSP je vypočítaný obsah neodkladných opatrení len príkladom, čo je vyjadrené slovom "najmä". Zákon rozlišuje dve skupiny neodkladných opatrení: a) neodkladné opatrenia, ktorých účelom je bezodkladná úprava pomerov strán, pričom potreba takejto bezodkladnej úpravy pomerov musí byť pritom naliehavá a úprava pomerov sa nemôže vzťahovať i na čas minulý, b) opatrenia nariadené v prípade, ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Pri oboch skupinách predbežných opatrení bude potrebné skúmať, či je nárok osvedčený a či je neodkladné opatrenie potrebné. Pretože CMP v jeho tretej časti obsahuje len úpravu niektorých ustanovení o neodkladných a iných opatreniach súdu, keď v zmysle ustanovení § 365 až 368 CMP je možné nariadiť neodkladné opatrenie vo veciach ochrany maloletého, výživného, osobnej starostlivosti maloletého a vo veci povolenia súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých, na neodkladné opatrenie o úprave styku starých rodičov s maloletým dieťaťom je potrebné aplikovať právnu úpravu ustanovení § 324 a nasl. CSP.

14. Vo vzťahu k maloletému dieťaťu má neodkladné opatrenie okrem dočasnosti aj zabezpečujúci charakter, ktorý sa prejavuje v jeho schopnosti zabrániť nepriaznivým následkom, ktoré mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Potreba zabezpečenia ochrany maloletého dieťaťa vyplýva priamo zo zákona o rodine, v ktorom je zakotvená zásada, podľa ktorej je záujem maloletého dieťaťa na prvom mieste pri rozhodovaní o všetkom, čo sa ho týka. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje úroveň starostlivosti, bezpečnosť dieťaťa a bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti a duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.

15. Odvolací súd zaoberajúc sa vecou z hľadiska vyššie uvedených zákonných ustanovení, skutkových okolností a úvah dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne. Matka maloletej uviedla, že styk s otcom ako aj so starými rodičmi sa realizuje a realizoval. Nikdy nemala problém s tým, aby sa maloletá so starými rodičmi stretávala cez vianočné sviatky alebo na letné prázdniny. Skutočnosť, že sa maloletá stretáva so starými rodičmi, keď je u otca potvrdil aj kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení, ktorý vykonal výsluch maloletej. Starí rodičia navyše v odvolaní uviedli, že dôvody pre ktoré mal súd obavu upraviť styk so starými rodičmi neodkladným opatrením netrvajú. Vzhľadom na objektívne skutočnosti súvisiace s pandemiou je prirodzené aj s ohľadom na nariadenia štátu, že bol styk s maloletou obmedzený, pretože to bolo v záujme ochrany zdravia maloletej ako aj navrhovateľov ako starých rodičov. Nebola sporná ani skutočnosť, že otec maloletej sa s maloletou počas pandémie stretával a navštevoval ju. Odvolací súd má za preukázané, že matka v styku nebránila a obdobie, kedy sa styk nerealizoval bol z objektívnych skutočností. Odvolací súd dospel preto k záveru, že v danej veci starí rodičia maloletého dieťaťa nepreukázali potrebu dočasnej úpravy pomerov a neosvedčili situáciu, ktorú bolo potrebné riešiť zásahom súdu v podobe nariadenia neodkladného opatrenia. Dôvodmi starých rodičov uvádzanými v návrhu ako aj v odvolaní sa súd prvej inštancie bude zaoberať v konaní vo veci samej, kde bude hľadať riešenie ako styk starých rodičov s maloletou upraviť tak, aby bolo v plnej miere realizované právo maloletej stretávať sa so starými rodičmi. Keďže sa stretávanie starých rodičov s maloletou Y. realizovalo a realizuje, hoci nie v takom rozsahu ako to navrhli starí rodičia, je zrejmé, že navrhovatelia ako aj matka maloletej si uvedomujú, že maloletá má právo na zachovanie vzťahov nie len s otcom ale aj so starými rodičmi.

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemôže nariadiť neodkladné opatrenie bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a bez osvedčenia potreby bezodkladne upraviť pomery. Pojem potreba bezodkladne upraviť pomery medzi účastníkmi konania je treba vykladať tak, že bez tejto úpravy vzťahov súdom, by maloletému dieťaťu hrozila ujma. Dieťa navštevuje starých rodičov so svojim otcom, čo bolo preukázané z vyjadrenia matky ako aj kolízneho opatrovníka. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie týkajúce sa úpravy styku starých rodičov s maloletou podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).